

«الیمالات» مشت نمونه خروار

حفاظت از محیط زیست

بابک رحیمیان! دریاچه الیمالات در میان جنگل‌های نور مازندران قرار دارد و از زمانی که اداره‌های دولتی از جمله آب منطقه‌ای مازندران سودای درآمدزایی پیدا کرده‌اند شاهد تخریب گسترده منابع طبیعی در جنگل‌های هیرکانی هستیم.

سال گذشته عکس‌های متعددی مبنی بر قطع درخت‌ها و تخریب ۳۰ هزار درختچه توسط ماشین آلات سنگین باهدف ایجاد پارکینگ خودرو در رسانه‌ها منتشر شد که منجر به صدور حکم بازداشت برای مدیر این مجموعه گردشگری و برخی مدیران دولتی شد.

شینا انصاری، رئیس سازمان حفاظت محیط زیست در آن زمان از وظیفه خود در برابر قطع درخت‌ها سلب مسئولیت و ادعا کرد این منطقه در زمره مناطق حفاظت شده نیست و مسئولیت پیگیری رابه گردن منابع طبیعی انداخت. این در حالی بود که سازمان منابع طبیعی نیز ادعا می کرد واگذاری جنگل به این شرکت خصوصی توسط آب منطقه‌ای مازندران بدون گرفتن مجوزهای لازم انجام شده اما جالب اینجاست که علی علوی، مدیرکل وقت منابع طبیعی مازندران در افتتاحیه این مجتمع حضور داشت!

سafari مرگ

پارک الیمالات چند سالی است حیوانات وحشی چون شیر و ببر را در قالب «Safari تفریحی» به نمایش گذاشته است؛ جایی که گردشگران با خودروهای محافظت شده وارد محوطه می شوند تا لحظاتی هیجان انگیز را در کنار درندگان تجربه کنند. اما پشت این ماجراجویی‌های مصنوعی، واقعیتی تلخ نهفته است؛ و واقعیتی از نگهداری دشوار حیوانات در قفس‌هایی کوچک، با امکانات محدود و نظارتی ناکافی که موجب تلف شدن «ونداد» ببر محبوب این مجموعه گردشگری و دو قلاده شیر آفریقایی دیگر شده است.

با تلف شدن دو قلاده شیر آفریقایی در ۱۱ فروردین و ۲۲ تیرماه و حالا در آبان ماه ۱۴۰۴ تلف شدن ببر این مجموعه با نام ونداد اعتراض‌های دوستداران محیط زیست به بی‌مبالاتی‌های سازمان حفاظت محیط زیست در خصوص الیمالات بالا گرفته است.

سطل زبانه طبیعت

جنگل الیمالات میدان زبانه شهرستان نور نیز هست؛ روزانه ۱۰۰ تا ۱۵۰ تن زبانه به این منطقه منتقل می‌شود که منجر به دیو ۵۰۰ هزار تنی زبانه در سایت جنگلی نور شده و دفع غیر اصولی زبانه و عدم کنترل شیرابه تولیدی موجب تبعات محیط‌زیستی به‌عنوان یکی از چالش‌های بزرگ این پهنه شده‌است.

محیط زیست پای اصلی ماجرا

مجموعه تفریحی الیمالات در قالب منطقه نمونه گردشگری در سال ۱۳۹۹ طی قراردادی ۲۵ ساله با شرکت آب منطقه‌ای مازندران شکل گرفت.

سازمان‌های محیط‌زیست و منابع طبیعی در حالی از وظایف خود سر باز می‌زنند که پس از صدور موافقت اصولی طرح گردشگری از طرف اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری مازندران در سال ۱۴۰۰ اداره کل حفاظت محیط‌زیست موافقت زیست محیطی فعالیت گردشگری به مساحت ۴/۸ هکتار را صادر کرده است.

در همین راستا مجوز زیست محیطی «پارک حیات وحش مایا» نیز در درخواستی جداگانه، در عرصه‌ای به مساحت ۳/۵ هکتار با هماهنگی دفتر حفاظت و مدیریت حیات وحش و همچنین موافقت اداره کل دامپزشکی مازندران در مهر ماه ۱۴۰۲ صادر شده است. این در حالی است که مجوز انتقال ببرها نیز با موافقت ادارات کل محیط زیست و دامپزشکی استان‌های مبدأ و مقصد (مازندران و خراسان رضوی) و موافقت دفتر حفاظت و مدیریت حیات وحش صادر و ببرها در فروردین ماه سال جاری به آن مجموعه منتقل شدند.

پرسش دوستداران طبیعت

حال پرسش دوستداران محیط زیست و منابع طبیعی این است که وظیفه سازمان حفاظت محیط زیست و همچنین منابع طبیعی به عنوان متولی حراست از جنگل‌ها در مقابل این همه بی‌مبالاتی چیست؟

تجارت پنهانی باله کوسه، نشانه‌ای از وقوع یک فاجعه زیست محیطی است

کوسه‌های خلیج فارس در منوی رستوران‌های لوکس

تجارت باله کوسه، فروش پنهان و عرضه در برخی رستوران‌های محلی با نام‌های جعلی، نشانه‌هایی تلخ از یک فاجعه محیط زیستی در حال وقوع است

کوسه‌ها چه اهمیتی برای محیط زیست دریایی دارند؟

کوسه‌ها نقش کلیدی در حفظ تعادل اکوسیستم‌های دریایی دارند؛ آن‌ها نه تنها شکارچیان رأس زنجیره غذایی‌اند، بلکه سلامت جمعیت‌های دیگر گونه‌ها و پایداری زیستگاه‌های حساس مانند صخره‌های مرجانی را تضمین می‌کنند. نقش‌های حیاتی کوسه‌ها در اکوسیستم دریایی شامل «تنظیم جمعیت گونه‌ها» -کوسه‌ها با شکار گونه‌های ضعیف، بیمار یا بیش از حد تکثیر شده، از رشد بی‌رویه جمعیت‌ها پیشگیری می‌کنند که این کنترل طبیعی مانع به هم ریختگی زنجیره غذایی می‌شود و به حفظ تنوع زیستی کمک می‌کند-، «حفظ سلامت صخره‌های مرجانی» -برخی گونه‌های کوسه با کنترل جمعیت ماهی‌های علفخوار یا شکارچیان کوچک به تعادل زیستی در صخره‌های مرجانی کمک می‌کنند و نبود کوسه‌ها می‌تواند منجر به تخریب این زیستگاه‌های حساس شود-، «تأثیر بر رفتار گونه‌های دیگر» -حضور کوسه‌ها سبب تغییر رفتار گونه‌های طعمه می‌شود مثلاً ماهی‌ها کمتر در مناطق خاص تغذیه می‌کنند که این امر از تخریب بیش از حد بسترهای دریایی پیشگیری و به بازسازی طبیعی کمک می‌کند - و همچنین «چرخه مواد مغذی» -کوسه‌ها با جابه‌جایی در مناطق مختلف و تغذیه از گونه‌های متنوع، به گردش مواد مغذی در اکوسیستم کمک می‌کنند و این نقش به ویژه در مناطق کم‌عمق و ساحلی اهمیت دارد- می‌شود.

در حوضه ایرانی آب‌های دریای جنوب چند گونه کوسه داریم؟

در آب‌های جنوبی ایران شامل خلیج فارس و دریای عمان، تاکنون نزدیک به ۵۰ گونه کوسه‌ماهی شناسایی شده‌اند که بسیاری از آن‌ها در رده‌های در معرض خطر

انقراض قرار دارند. عمده کوسه‌ماهیان ایران شامل کوسه‌ماهیان درنده، کوسه سرچکشی، کوسه باله سیاه مرجانی، کوسه خاکستری صخره‌ای، کوسه‌نهنگ یا کولی‌کر -بزرگ‌ترین ماهی جهان- و به‌ندرت کوسه دم‌راز و کوسه شنی است.

چه عواملی زندگی کوسه‌ها را تهدید می‌کند؟

مهم‌ترین تهدیدهای زندگی کوسه‌ها شامل صید بی‌رویه، تجارت غیرقانونی باله، تخریب زیستگاه‌ها، آلودگی‌های دریایی و تغییرات اقلیمی است. این عوامل موجب کاهش شدید جمعیت کوسه‌ها در سراسر جهان شده‌اند. تهدیدهای اصلی برای بقا و سلامت کوسه‌ها شامل صید بی‌رویه و هدفمند است که سالانه بیش از ۱۰۰ میلیون کوسه در جهان صید می‌شوند.

بسیاری از آن‌ها برای باله‌شان شکار می‌شوند؛ باله کوسه در برخی کشورها -از جمله چین- برای تهیه سوپ باله کوسه بسیار گرانقیمت است. در برخی مناطق، کوسه‌ها به‌عنوان صید جانبی در تورهای ماهی‌گیری گرفتار می‌شوند و بدون استفاده دور ریخته می‌شوند.

همچنین تجارت غیرقانونی، نبود نظارت مؤثر و نبود قوانین سختگیرانه یا اجرای ضعیف آن‌ها، به قاچاق بین‌المللی کوسه‌ها دامن زده است. از دیگر موارد، تخریب زیستگاه‌های ساحلی است و توسعه سواحل، ساخت و ساز بندرها، آلودگی نفتی و رسوبات موجب از بین رفتن زیستگاه‌های مهم مانند زادآوری و مناطق پرورش نوزادان کوسه می‌شود.

از موارد دیگر می‌توان به آلودگی‌های شیمیایی و پلاستیکی، تغییرات اقلیمی و اسیدی شدن اقیانوس‌ها اشاره کرد.

در ایران، خورها و مناطق کم‌عمق مانند خور آبکوهی از زیستگاه‌های حساس کوسه‌ها هستند که در معرض تهدید قرار دارند.

صید غیرمجاز و قاچاق کوسه در سواحل دریای عمان چقدر فراوانی دارد؟

صید غیرمجاز کوسه‌ماهیان، همانند بسیاری از مناطق جهان، در برخی نواحی ساحلی ایران نیز به‌عنوان یک چالش محیط زیستی شناخته می‌شود، با این حال، شواهد میدانی نشان می‌دهند در منطقه شرق استان هرمزگان -به‌ویژه در سواحل دریای عمان- صید و قاچاق کوسه در این ناحیه رایج نیست و تمرکز صیادی بیشتر بر گونه‌هایی مانند سفره‌ماهی‌هاست. در سطح ملی، صید اختصاصی کوسه‌ماهیان و سفره‌ماهیان ممنوع اعلام شده است و هیچ گونه مجوزی برای صید یا صادرات آن‌ها صادر نمی‌شود. با وجود این در برخی مناطق کشور، گزارش‌هایی از صید غیرمجاز کوسه و سفره‌ماهی وجود دارد که نیازمند نظارت و هماهنگی بیشتر میان نهادهای مسئول است. این تمایز منطقه‌ای نشان می‌هد برنامه‌ریزی حفاظتی باید بر اساس واقعیت‌های محلی و الگوهای صیادی خاص هر منطقه انجام شود از جمله توجه به معیشت صیادان، نوع گونه‌های هدف و ظرفیت‌های مشارکت جوامع محلی در حفاظت از تنوع زیستی دریایی.

آیا سرشماری در خصوص جمعیت کوسه‌ها انجام شده است؟

در حال حاضر، اداره کل حفاظت محیط زیست استان هرمزگان آمار دقیقی از جمعیت کوسه‌ماهیان در اختیار ندارد. دلیل اصلی این خلأ اطلاعاتی، ماهیت زیرزمینی صید و صادرات کوسه‌ماهیان و سفره‌ماهیان است که خارج از چارچوب‌های رسمی و بدون ثبت دقیق انجام می‌شود. درنتیجه، آمارهای موجود کمتر از واقعیت است و تصویر روشنی از وضعیت جمعیت این گونه‌های حساس ارائه نمی‌دهد.

چه اقدامات حمایتی برای حفظ این گونه ارزشمند صورت گرفته است؟

در سال‌های اخیر اداره محیط زیست استان با قید فوریت و درک اهمیت موضوع، اقدام به تعریف و اجرای پروژه‌های تحقیقاتی، پایشی و حفاظتی کرده و این پروژه‌ها با هدف دستیابی به داده‌های میدانی دقیق‌تر، شناسایی زیستگاه‌های کلیدی و تحلیل تهدیدها طراحی شده است. تاکنون این مطالعات میدانی به شناسایی بسیاری از چالش‌های زیست محیطی مرتبط با کوسه‌ماهیان و سفره‌ماهیان در سواحل جنوبی کشور منجر شده‌اند از جمله فشار صیادی در مناطق خاص که شامل تهدیدهای هر منطقه نبود هماهنگی میان نهادهای مسئول در کنترل صید غیرمجاز و همچنین برگزاری دوره آموزشی ویژه صیادان در راستای صید پایدار می‌شود که این تلاش‌ها گامی مهم در راستای برنامه‌ریزی حفاظتی مبتنی بر داده‌های واقعی هستند و می‌توانند زمینه‌ساز تدوین سیاست‌های مؤثرتر برای حفاظت از گونه‌های در معرض خطر باشند.

آیا امکان پلاک‌گذاری کوسه‌ها برای حمایت‌های محیط زیستی و پیشگیری از صید غیرمجاز وجود دارد؟

اداره محیط زیست استان هرمزگان و پژوهشکده‌های مرتبط و سازمان‌های مردم‌نهاد تخصصی با تعریف پروژه‌های تحقیقاتی پایشی تلاش کرده‌اند به داده‌های دقیق‌تری از جمعیت و زیستگاه‌های کوسه‌ها دست یابند، اما پلاک‌گذاری در پایش غضروف ماهیان مرسوم و متداول نیست که دلایل زیادی مانند نبود تجهیزات تخصصی مانند تگ‌های ماهواره‌ای، گیرنده‌های ردیاب، تیم‌های آموزش دیده برای نصب ایمن، هزینه بالای ابزارهای پلاک‌گذاری و تحلیل داده‌ها به‌ویژه برای گونه‌های بزرگ یا مهاجر از جمله موانع برای توجیه این روش پایشی برای کوسه‌ماهیان است.

مقصد کوسه‌های صید شده چه کشورهایی هستند؟

به دلیل ماهیت زیرزمینی و غیرقانونی صید و قاچاق کوسه‌ماهیان، آمار رسمی و دقیقی از حجم صادرات یا درآمد حاصل از آن در ایران وجود ندارد؛ اما شواهد میدانی و گزارش‌های منطقه‌ای نشان می‌دهند مقصد نهایی بسیاری از کوسه‌های صید شده، کشورهای جنوب شرق آسیا هستند. موضوع مهم‌تر این است که برخی منابع اقتصادی تخمین می‌زنند که قاچاق گونه‌های دریایی از ایران به کشورهای همسایه سالانه میلیون‌ها دلار زیان به منابع ملی وارد می‌کند.

عمودی

- جامه درویشی - خبرکش سیاسی - ستون دین اسلام ۲. نوعی لنز عکاسی - شلوار جین - اطمینان قلبی - مهره‌ای در شطرنج ۳. اثر چربی - ابزار اطلاع‌رسانی - از بیلاقات پررفت و آمد تهران ۴. کرمینه حشرات - پدر ترکی - رویه ۵. پاداش - ظرف نگهداری آبجوش - سبیل و طریق ۶. هدر رفته - از لبنیات - درخشان ۷. حکام - آلیاژ مجسمه‌سازی- بریدن شاخه‌های زایید درختان ۸. عدد منفی - از ماشین‌آلات کشاورزی - سکه زر خالص- مخفف شاه ۹. قرض - حیوان بارکش - زیر خاک کردن مرده ۱۰. فک- قشر - نر و بی‌مزه ۱۱. شهر بادگیرها- ابزار کار بنا برای امتحان کچی و راستی دیوار -رهایی یافتن ۱۲. فال بین - تیراندازی- گل نرم آماده ساخت و ساز ۱۳. بچه‌ترسان خیالی - الهه قدرت یونان باستان - گرفتنی از خلافاکار ۱۴. زدنې بهانه‌گیر - علم و خرد - پسوند مصدر جعلی - هوو ۱۵. رند - ریشه این میوه صیفی، فرانسه و

افقی

- کتابی از «هانریش شدر» شرق‌شناس شهیر آلمانی ۲. زینت ناخن- بتن مسلح - نبرد - ابریشم خام ۳. از مبطلات روزه - اشعه صنعتی و درمانی - چاله بزرگ ۴. طویل - شعله آتش - از ماشین‌آلات راه‌سازی ۵. متصل - حمله و هجوم - زینت ناخن ۶. شعله آتش -شهر آرزو- برادر حضرت موسی(ع) ۷. حرف نوروژی -از انواع بمب‌های ممنوعه- اندوه- رودخانه عرب ۸. ابزار ورزش وزنه‌برداری - سالادی روسی از تخم‌مرغ، سینه مرغ، سس و... ۹. بله ایتالیایی - حرف فاصله- الک- جاده آهنی ۱۰. پاکى - محله و برزن - مدرسه قدما ۱۱. بسیار نورانی- غیبگوی مصر باستان- احمق ۱۲. ناپسند- قاصد- کرم خون خوار ۱۳. شاعر شرق‌شناس روم باستان - قطعه زمین مثلی شکل - واحد و البیال ۱۴. طلا- قوت لایموت- استراق سمع - لیست غذای رستوران ۱۵. دواى هر درد بی‌درمان- ویتامین انعقاد خون- ابزاری در دست تخریب‌چی

طراح: محمدرضا علی‌زاده zadehalireza@gmail.com

الجزایر است- آتشدان حمام

	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱	ب	و	د	ر	ا	س	ی								
۲	ا	ز	م	و	ن	ا	ب	ی	ل	م	ی	ل	ی	ل	ی
۳	ل	ب	ا	ب	خ	ا	و	ا	ل	ی	م	و			
۴	و	ا	ر	د	ا	ت	و	س	ی	ت	ا				
۵	م	ن	م	د	ا	ت	ر	ا	ز	ی	ن	ج			
۶	م	خ	ن	و	ف	ی	د	ر	ه						
۷	ل	م	پ	ن	ا	ل	ت	ی	د	ر	م				
۸	م	ی	ل	ج	ی	و	ت	ل	و	م					
۹	ر	و	س	ی	م	ا	ر	د	و	ش	ا	ب			
۱۰	م	د	خ	ه	م	ج	ر	ک	ا	ب					
۱۱	ا	س	ی	ل	ی	د	ر	ا	ز	ی	ن	ج	ل		
۱۲	ت	ی	ب	ا	ب	خ	ا	و	ا	ل	ی	م			
۱۳	ی	ن	ا	ل	ت	و	ا	ل	ی	م	ی				
۱۴	ک	ا	ب	ی	ه	ج	ر	ی	م	ل	ه				
۱۵	ا	م	د	ر	ی	ه	ج	ر	ا	ل	ی	م			